

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ

29-35-69, 628-37-04
21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR.PT.24
00-503 W A R S Z A W A
TELEFAX: 29-40-89

BS/117/96/93

PRZED WYBORAMI

ORIENTACJE POLITYCZNE ZWOLENNIKÓW PARTII I UGRUPOWAŃ WYBORCZYCH

Komunikat z badań

Warszawa, sierpień 1993 r.

W lipcowym sondażu CBOS¹ badano dość szeroko problematykę partii i ugrupowań politycznych, przede wszystkim w kontekście preferencji wyborczych.

Partie znane i nieznane

Badanie stosunku respondentów do poszczególnych ugrupowań było poprzedzone pytaniami sondującymi zamiar głosowania w wyborach. Ankietowani posługiwali się listą ugrupowań i koalicji. Przy nazwach koalicji umieszczone były nazwy organizacji wchodzących w ich skład. Przy nazwie każdego ugrupowania podano nazwisko przywódcy. Być może tak dokładny sposób prezentacji sprawił, że jedynie nieliczni stwierdzali, że nie słyszeli o konkretnych partiach lub koalicjach (tab. 1). Wyższy odsetek odpowiedzi "nie słyszałem o niej" zanotowano tylko w przypadku Konwencji Polskiej (29%), Zjednoczenia Polskiego (24%), Unii Polityki Realnej (16%), Bezpartyjnego Bloku Wspierania Reform (13%), Unii Pracy (11%) oraz Porozumienia Ludowego (10%).

Najwięcej zwolenników zyskało wśród badanych Polskie Stronnictwo Ludowe (48%). Jest to jedyna organizacja, która wzbudza więcej sympatii niż niechęci. Na kolejnych miejscach plasuje się NSZZ "Solidarność" (39%) i Unia Demokratyczna (38%).

Najwięcej niechęci wzbudza Partia "X" (66%), a w dalszej kolejności - Konfederacja Polski Niepodległej (57%), Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe (56%), Unia Polityki Realnej (52%) i Zjednoczenie Polskie (51%).

---

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (37) przeprowadzono w dniach 7-12 lipca 1993 r. na 1127-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski.

Tabela 1

w procentach

Ugrupowania polityczne	Proszę przyjrzeć się tej liście partii i ugrupowań i powiedzieć, czy jest Pan(i) ich zwolennikiem, czy też nie			
	tak	nie	trudno powiedzieć	nie slyszale(a)m o niej
PSL	48 (58)	29 (24)	21 (17)	2 (2)
NSZZ "S"	39 (50)	40 (34)	20 (15)	1 (1)
UD	38 (47)	41 (40)	19 (12)	2 (2)
UP	31 (38)	36 (34)	23 (21)	11 (7)
SLD	29 (34)	48 (50)	18 (14)	4 (2)
BBWR	26 (35)	37 (37)	23 (19)	13 (10)
KLD	23 (30)	49 (49)	21 (16)	7 (5)
ZR "Samoobrona"	23 (26)	47 (49)	22 (19)	8 (6)
PL	21 (29)	33 (35)	33 (30)	10 (6)
KPN	21 (24)	57 (61)	18 (13)	4 (2)
ZChN	16 (22)	56 (59)	22 (16)	6 (3)
Partia "X"	10 (7)	66 (76)	18 (13)	7 (4)
UPR	10 (12)	52 (55)	22 (19)	16 (14)
KP	8 (10)	45 (47)	18 (16)	29 (27)
ZP	8 (9)	51 (56)	18 (14)	24 (21)

W nawiasach podano rozkłady odpowiedzi wśród osób deklarujących zamiar wzięcia udziału w wyborach

Sympatia do poszczególnych ugrupowań w różny sposób wiąże się z zamiarem wzięcia udziału w wyborach. Z obserwacji poczynionych w dotychczasowych wyborach wynika, że partie afirmujące aktualny system polityczny kraju z reguły nie mają problemu z przekonaniem swoich sympatyków do wzięcia udziału w głosowaniu. Zdarza się natomiast, że partie ostro krytykujące istniejący porządek rzeczy w sposób niezamierzony wyrabiają w swoich sympatykach przekonanie, iż skoro system jest tak zły, to nie jest wart ich udziału w wyborach. By udać się do urn wyborczych potrzebny jest bowiem choćby minimalny poziom akceptacji systemu politycznego, inaczej akt głosowania traci sens.

Wydaje się, że takie problemy ma obecnie Partia "X" oraz - w mniejszym stopniu - Zjednoczenie Polskie. Aprobata tych ugrupowań wiąże się bowiem z niechęcią do wzięcia udziału w wyborach. Możliwe, że ubocznym skutkiem burzliwych demonstracji organizowanych przez liderów Zjednoczenia Polskiego jest właśnie przekonanie części ich sympatyków, że w obecnej sytuacji politycznej głosowanie nie ma sensu (tab. 2).

Tabela 2

Partie i ugrupowania polityczne	Związek opinii o poszczególnych ugrupowaniach politycznych z zamiarem wzięcia udziału w wyborach
	Współczynniki korelacji R Pearsona
KPN	- 0.06
Partia "X"	- 0.22
UP	0.15
UD	0.18
KLD	0.14
ZP	- 0.15
ZChN	0.06
ZR "Samoobrona"	- 0.05
PSL	0.19
NSZZ "S"	0.20
BBWR	0.14
PL	0.06
Związek opinii o pozostałych ugrupowaniach z zamiarem wzięcia udziału w wyborach jest nieistotny	

Nie mają natomiast takich problemów NSZZ "Solidarność", PSL, UD, UP, BBWR i KLD. Zwolennicy tych partii - w większym lub mniejszym stopniu związanych z elitami rządzącymi kraju - częściej niż inni gotowi są udać się do lokali wyborczych.

Wartości w kampanii wyborczej

W sondażu badano też nośność społeczną niektórych wartości, do których odwołują się partie polityczne. Respondentom wręczono 10 kart zawierających hasła, które mogłyby być wykorzystane przez partie w kampanii wyborczej. Zadaniem ankietowanych było wybranie na tej podstawie co najwyżej trzech hipotetycznych partii, na które byliby skłonni głosować, a następnie nie więcej niż trzech, na które na pewno by nie głosowali.

Podobne pytanie zadano respondentom w 1991 r. - na miesiąc przed wyborami parlamentarnymi. Z tym że w zestawie z 1991 r. wymieniono "partię odwołującą się do ochrony środowiska naturalnego". Obecnie na jej miejsce wprowadzono "partię kładącą nacisk na prawo kobiet do przerywania ciąży". Czyni to oba badania porównywalnymi w ograniczonym zakresie (tab. 3).

Tabela 3

w procentach

Partia kładąca nacisk na:	Wartości w kampanii wyborczej według terminów badań:					
	aprobowane		dezaprobowane		obojętne	
	IX '91	VII '93	IX '91	VII '93	IX '91	VII '93
- utrzymanie ładu i porządku w kraju	42	57	6	4	52	36
- ochronę socjalną i równość obywateli	52	57	9	6	39	34
- ochronę polskiego rolnictwa	46	49	6	4	47	44
- ochronę państwowego przemysłu	25	33	24	13	51	50
- wejście Polski do Europy	20	20	24	22	56	55
- swobody obywatelskie	17	16	16	21	67	61
- ochronę Polski przed wpływami innych narodowości	8	16	44	34	48	48
- rozwój prywatnych przedsiębiorstw	13	13	37	34	49	50
- wartości chrześcijańskie	16	12	39	48	45	37
- prawo kobiet do przerywania ciąży	-	9	-	45	-	43

Największą aprobatę zyskują hasła utrzymania ładu i porządku w kraju oraz ochrony socjalnej i równości obywateli. Przed dwoma laty także one należały do najpopularniejszych, jednak postulat wyrażający opcję socjalistyczną (ochrona socjalna i równość) wyraźnie dominował nad dyscyplinującym (utrzymanie ładu i porządku w kraju). Być może okres niestabilności politycznej - funkcjonowania Sejmu I Kadencji RP - wzmógł potrzebę zdyscyplinowania życia publicznego w Polsce.

W ciągu ostatnich dwóch lat zmniejszyło się znaczenie w kampanii wyborczej wartości chrześcijańskich. Znamienne jest przy tym niewielkie poparcie dla partii optującej za prawem kobiet do przerywania ciąży. Wydaje się więc, że istnieje niechęć do akceptowania w kampanii argumentów z relacji państwo - Kościół. Zarówno bowiem podkreślanie znaczenia wartości chrześcijańskich, jak i demonstrowanie poglądów sprzecznych z poglądami Kościoła uzyskuje niewielką aprobatę badanych.

W próbie ogólnopolskiej nie ma znaczących różnic między opiniami wszystkich ankietowanych a poglądami tych, którzy zamierzają wziąć udział w wyborach. Tę drugą grupę możemy porównać z reprezentacją pracowników przedsiębiorstw produkcyjnych - tzn. z tymi z tej próby, którzy zadeklarowali udział w głosowaniu (tab. 4)².

---

² Badanie "Pracownicy przedsiębiorstw państwowych i prywatnych w okresie strukturalnych przemian polskiej gospodarki" przeprowadzono w dniach 22 kwietnia - 10 maja 1993 r. na reprezentatywnej próbie losowej pracowników przedsiębiorstw państwowych, sprywatyzowanych i prywatnych (N=1825).

Tabela 4

w procentach

Partia kładąca nacisk na:	Wartości w kampanii wyborczej: (rozkład odpowiedzi osób zamierzających wziąć udział w wyborach)					
	aprobowane		dezaprobowane		obojętne	
	Próba ogólnopolska	Próba pracowników przedsiębiorstw produkcyjnych	Próba ogólnopolska	Próba pracowników przedsiębiorstw produkcyjnych	Próba ogólnopolska	Próba pracowników przedsiębiorstw produkcyjnych
- utrzymanie ładu i porządku w kraju	60	60	5	4	35	35
- ochronę socjalną i równość obywateli	58	45	6	9	36	45
- ochronę polskiego rolnictwa	50	38	5	7	44	53
- ochronę państwowego przemysłu	32	45	13	9	55	46
- wejście Polski do Europy	22	22	23	17	55	59
- swobody obywatelskie	17	20	22	14	61	65
- ochronę Polski przed wpływami innych narodowości	18	15	36	41	46	43
- rozwój prywatnych przedsiębiorstw	15	17	33	33	51	50
- wartości chrześcijańskie	13	8	51	73	36	20
- prawo kobiet do przerywania ciąży	9	13	48	46	43	41

Uwaga: dane w tabeli dotyczą wyłącznie respondentów deklarujących zamiar udziału w wyborach.

Okazuje się, że nieco mniejsze znaczenie, niż ogół społeczeństwa, przypisują oni ochronie socjalnej i równości obywateli, a nieco większe - ochronie państwowego przemysłu. Mniejsze znaczenie ma też dla nich - co oczywiste - ochrona polskiego rolnictwa. Pewne różnice występują również w opiniach o partiach odwołujących się do spraw związanych z relacją państwo - Kościół. Pracownicy przedsiębiorstw produkcyjnych znacznie częściej niż ogół społeczeństwa odrzucają partie kładące nacisk na wartości chrześcijańskie i nieco częściej deklarują gotowość poparcia ugrupowań opowiadających się za prawem kobiet do przerywania ciąży. Z nieco większą dezaprobatą traktują też ugrupowania posługujące się nacjonalistyczną argumentacją (ochrona Polski przed wpływami innych narodowości), a nieco przychylniej - partie kładące nacisk na swobody obywatelskie.

Interesująco przedstawiają się związki opinii o poszczególnych ugrupowaniach ze stosunkiem do wartości, którymi partie mogą posługiwać się w toku kampanii wyborczej.

Aprobata **Unii Demokratycznej** wiąże się przede wszystkim z postawą proeuropejską (poparciem dla wejścia Polski do Europy) oraz liberalnymi poglądami gospodarczymi (poparciem dla rozwoju prywatnych przedsiębiorstw). Jej zwolennicy częściej niż inni odrzucają poglądy agrarystyczne (ochronę polskiego rolnictwa) i odwoływanie się do wartości chrześcijańskich w kampanii politycznej. Sympatyków tej partii charakteryzuje więc proeuropejski liberalizm gospodarczy.

Dla zwolenników **Polskiego Stronnictwa Ludowego** - podobnie jak dla osób popierających pozostałe chłopskie ugrupowania - najważniejsza jest ochrona polskiego rolnictwa. Sympatia do tej partii nieznacznie wiąże się z dezaprobatą liberalizmu gospodarczego i postawy proeuropejskiej. Jest to więc ugrupowanie przede wszystkim agrarystyczne.

Sympatycy **Bezpartyjnego Bloku Wspierania Reform** wyróżniają się przede wszystkim częstszą niż u innych aprobatą gospodarczego liberalizmu oraz odwoływania się przez partie do wartości chrześcijańskich. Nieco częściej są gotowi poprzeć partię kładącą nacisk na wprowadzenie ładu i porządku w kraju. Niechętnie traktują natomiast popieranie prawa kobiet do przerywania ciąży, ochronę państwowego przemysłu oraz polskiego rolnictwa. Można więc ich poglądy nazwać chadecko-liberalnymi.

Zwolennicy **Sojuszu Lewicy Demokratycznej** częściej niż inni kładą nacisk na prawo kobiet do przerywania ciąży i ochronę państwowego przemysłu oraz sprzeciwiają się odwoływaniu do wartości chrześcijańskich i liberalizmowi gospodarczemu. W pewnym uproszczeniu ich postawę można określić jako antyklerykalno-postkomunistyczną.

NSZZ "Solidarność" popierają osoby przywiązujące większą wagę do wartości chrześcijańskich w polityce oraz niechętnie ochronie państwowego przemysłu. Jest to dość zaskakujące w przypadku związku zawodowego, ale przypomnijmy, że mówimy tu o zwolennikach, a nie wyborcach poszczególnych ugrupowań - a więc o znacznie szerszym kręgu społecznym. Zważywszy dokonania "Solidarności", nie ma nic dziwnego w tym, że nadal zyskuje ona uznanie wśród osób niechętnych komunistycznej zasadzie utrzymywania państwowego przemysłu.

Aprobata **Konfederacji Polski Niepodległej** wiąże się z przychylnością dla wartości chrześcijańskich w polityce oraz niechęcią do liberalizmu - zarówno politycznego (wyrażanego przez kładzenie nacisku na swobody obywatelskie) jak i gospodarczego (wspieranie rozwoju prywatnych przedsiębiorstw). Można więc te poglądy określić jako chadecko-etatystyczne.

Zwolennicy **Unii Pracy** dużą wagę przywiązują do socjalistycznej zasady ochrony socjalnej i równości, z wyraźną niechęcią traktują zaś odwoływanie się do wartości chrześcijańskich. Mają więc poglądy antyklerykalne i socjalistyczne.

Sympatyków **Kongresu Liberalno-Demokratycznego** charakteryzuje liberalizm gospodarczy i proeuropejskość, połączone z niechęcią do poglądów agrarystycznych, komunistycznych i socjalistycznych. Zaznacza się też w niewielkim stopniu niechęć do nasycania programów partii poglądami Kościoła oraz, nieco większe niż przeciętne, poparcie dla partii opowiadających się za dopuszczalnością aborcji. Kongres - podobnie jak Unia Demokratyczna - ma więc zwolenników liberalno-proeuropejskich. Są oni jednak bardziej konsekwentni, bowiem częściej niż inni wyrażają niechęć do sprzecznych z liberalnymi poglądów komunistycznych i socjalistycznych.

Cechą charakterystyczną zwolenników **Zjednoczenia Chrześcijańsko-Narodowego** jest to, że także w polityce kładą oni silny nacisk na wartości chrześcijańskie. Związek korelacyjny jest w tym przypadku niezwykle - jak na badania sondażowe - wysoki ($R^2=0,51$). Partia ta jest niemal jednoznacznie określona jako "chrześcijańska". Może więc liczyć na głosy tych wyborców, którzy chcieliby głosować na "partię kładącą nacisk na wartości chrześcijańskie". Wprawdzie osób takich jest w całej populacji niewiele - zaledwie 13% - ale jak na poparcie jednej partii to dużo.

Sympatyków ZChN charakteryzuje ponadto większa aprobatą opcji narodowej (ochrona Polski przed wpływami innych narodowości) oraz niechęć do rozwiązań socjalistycznych, proeuropejskich i (w mniejszym stopniu) komunistycznych. Wizerunek polityczny zwolenników tej partii dobrze charakteryzują więc określenia zawarte w jej nazwie - chrześcijańskie i narodowe - z wyraźnym jednak podkreśleniem jej pierwszego członu.

Osoby popierające **Partię "X"** większy nacisk kładą na ochronę państwowego przemysłu oraz przyjmują z niechęcią poglądy liberalne - zarówno gospodarcze jak i polityczne. Zaznacza się także nieco większy niż u innych dystans jej zwolenników do wartości chrześcijańskich w propagandzie politycznej.

Sympatia do **Samoobrony** wiąże się z poglądami narodowymi i (w mniejszym stopniu) agrarystycznymi oraz z niechęcią do liberalizmu politycznego i proeuropejskości.

Zwolennicy **Zjednoczenia Polskiego** przywiązują większą wagę do wartości chrześcijańskich i narodowych. Optują też częściej niż inni za partią kładącą nacisk na ład i porządek w kraju. Jest to jedyne ugrupowanie z omawianych, którego zwolennicy deklarują poparcie dla zdyscyplinowania życia społecznego. Jest to z jednej strony zbieżne z programem ugrupowania, którego jednym z podstawowych celów jest rozbicie istniejących (zdaniem liderów ZP) nomenklaturowych układów w wielu sferach funkcjonowania państwa. Chodzi tu więc o swego rodzaju "zaprowadzenie porządku". Z drugiej jednak strony niedawna burzliwa demonstracja przed Belwederem może nie być dobrze przyjęta przez elektorat, dla którego zaprowadzenie ładu i porządku jest ważniejsze niż dla innych wyborców. Poza tym sympatycy

Zjednoczenia Polskiego częściej niż inni odrzucają socjalistyczne poglądy oraz proeuropejskość i poparcie dla dopuszczalności przerywania ciąży.

Aprobata **Porozumienia Ludowego** wiąże się z poglądami agrarystycznymi i narodowymi oraz z niechęcią do liberalizmu politycznego i socjalizmu.

Wizerunek **Konwencji Polskiej** jest przede wszystkim chrześcijański i - w niewielkim stopniu - narodowy. Jej zwolenników charakteryzuje też niechęć do rozwiązań komunistycznych, socjalistycznych, agrarystycznych, a także do pełnej dopuszczalności przerywania ciąży.

Sympatycy **Unii Polityki Realnej** wyróżniają się przede wszystkim niechęcią do socjalistycznej zasady "równości i ochrony socjalnej", a w dalszej kolejności - nieco większą niż przeciętną aprobatą partii narodowych i chadeckich. Znamienne jest, że stosunek do UPR nie wiąże się z liberalnymi poglądami politycznymi i gospodarczymi. Być może jest to efektem tego, iż nie jest to partia zbyt znana. Możliwe też, że na opinię o niej większy wpływ ma osobowość jej lidera niż jej program.

Podsumowując tę część rozważań zwróćmy uwagę na pewną niekonsekwencję. Jak wspomnieliśmy wcześniej, do najbardziej odrzucanych należałyby takie partie, które kładą nacisk na wartości chrześcijańskie. Możemy jednak zauważyć, że dla zwolenników wszystkich omawianych partii - poza chłopskimi - jest to problem istotny - bądź aprobowali oni partie kładące nacisk na wartości chrześcijańskie, bądź odrzucali je. Dotyczy to również - choć w mniejszym zakresie - sprawy dopuszczalności aborcji. Można więc przypuszczać, że wprowadzenie nadmierne eksponowanie przez ugrupowania polityczne pozytywnego bądź negatywnego stosunku do wzmocnienia pozycji Kościoła w państwie byłoby źle przyjęte przez większość wyborców, to jednak dla osób zamierzających głosować na wybrane przez siebie ugrupowanie nie jest obojętne, jakie stanowisko zajmuje ono w tej sprawie.

Ugrupowania polityczne na liberalno-tradycjonalistycznym polu polityki

W lipcowym badaniu, podobnie jak dwa miesiące wcześniej, zadaliśmy pytania umożliwiające skonstruowanie liberalno-tradycjonalistycznego pola polityki. Wymiar **liberalizmu gospodarczego** jest tworzony przez stosunek do:

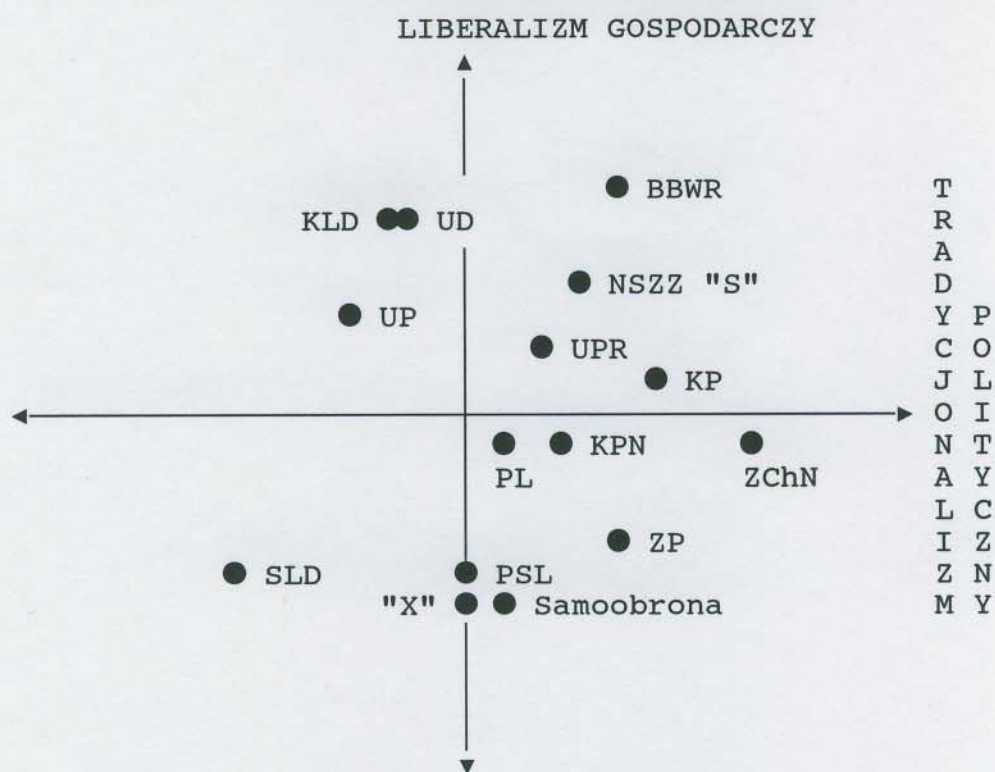
- ▶ tempa prywatyzacji,
- ▶ skutków prywatyzacji dla polskiej gospodarki,
- ▶ niewielkiego, "higienicznego" bezrobocia.

Na wymiar **tradycjonalizmu politycznego** składają się zaś opinie o:

- ▶ dopuszczalności bądź zakazie przerywania ciąży,
- ▶ nauce religii (w szkole lub poza szkołą),
- ▶ zapisie o obowiązku respektowania wartości chrześcijańskich przez radio i telewizję.

Według tych dwóch podstawowych kryteriów można ustalić (stosując analizy czynnikowe) dominujący wśród sympatyków poszczególnych ugrupowań "profil polityczny", a na tej podstawie wnioskować o dominującym w świadomości wyborców wizerunku tych partii (rys. 1).

RYŚ. 1. ROZMIESZCZENIE UGRUPOWAŃ NA POLU POLITYKI

Najsilniej związany z wymiarem liberalizmu jest Bezpartyjny Blok Wspierania Reform. To ugrupowanie - nowe na naszej scenie politycznej - zajęło niezagospodarowany dotąd obszar charakteryzujący się silnym liberalizmem i dość silnym tradycjonalizmem.

Zajęcie tego obszaru może sugerować, że plan prezydenta przyciągnięcia do wyborów ludzi dotąd nie głosujących został zrealizowany. Wprawdzie ogólna liczba osób deklarujących swój udział w wyborach nie zwiększyła się w ostatnim okresie, jednak w lipcu - w porównaniu z czerwcem - odnotowano pewne zmiany wśród ludzi młodych - znacznie więcej osób do 24 roku życia wyraża gotowość do wzięcia udziału w głosowaniu i w grupie tej największą popularnością cieszy się właśnie Bezpartyjny Blok Wspierania Reform. Być może, to nowe ugrupowanie zdołało jednak swoją obecnością na scenie politycznej pozyskać do wyborów niektórych młodych ludzi.

Pod względem liberalizmu swoich sympatyków dorównują BBWR-owi Kongres Liberalno-Demokratyczny i Unia Demokratyczna. Są one jednak znacznie mniej tradycjonalistyczne. Partie te zajmują na polu polityki dokładnie to samo miejsce³. Można więc stwierdzić, że wystawienie przez nie osobnych list wyborczych stawia ich sympatyków w trudnej sytuacji - wyboru pomiędzy bardzo podobnymi ugrupowaniami. Chcąc nie chcąc prowadzi to do rywalizacji między tymi bliskimi sobie organizacjami. Najbardziej dostępnym bowiem źródłem nowych głosów jednej z tych partii są sympatycy drugiej. W sytuacji gdy przekroczenie przez KLD ustawowej granicy pięciu procent nie jest pewne, jego liderzy stoją przed trudnym dylematem - czy rywalizować z zaprzyjaźnioną partią, czy też zwiększyć ryzyko, że nie wejdą do parlamentu.

Najbardziej tradycjonalistycznymi ugrupowaniami są Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe i Konwencja Polska - tworzące obecnie Komitet Wyborczy "Ojczyzna". Ich bliskość na polu polityki wskazuje, że decyzja o zawarciu koalicji była trafna.

W mniejszym stopniu związane z wymiarem tradycjonalizmu są też (poza wspomnianym już BBWR) Konfederacja Polski Niepodległej, NSZZ "Solidarność", Zjednoczenie Polskie i Unia Polityki Realnej.

Osobnego omówienia wymaga usytuowanie na polu polityki Unii Pracy i Unii Polityki Realnej. Partie te zajmują bowiem miejsce niezgodne z ich programem politycznym. W

---

³ Na rysunku zaznaczono je dwoma punktami, by uczynić go bardziej czytelnym. W rzeczywistości wyniki analiz umiejscowiły UD i KLD dokładnie w tym samym miejscu pola.

przypadku Unii Pracy wielokrotnie wspominaliśmy już o niezgodności między głoszonymi przez nią poglądami gospodarczymi (adresowanymi głównie do robotników) a strukturą elektoratu, na który w dużym stopniu składa się inteligencja. Obecnie uzyskujemy wzbogacenie obrazu tego dysonansu. Gdy przedstawialiśmy respondentom hasła, którymi mogą posługiwać się partie - sympatycy UP częściej niż inni wybierali socjalistyczne hasło równości i ochrony socjalnej. Gdy jednak badaliśmy poglądy w sposób bardziej finezyjny - pytając ankietowanych o ich zdanie na niektóre tematy gospodarcze i nie wiążąc tych pytań z wyborami czy też partiami - okazało się, że poglądy te są dość liberalne. Na poziomie haseł są więc potencjalni wyborcy UP socjalistami, na poziomie poglądów ujawnia się zaś ich dość liberalne oblicze.

Wyjaśnienie pozycji UPR na polu polityki jest już bardziej skomplikowane. Wydaje się, że może mieć na to wpływ niewielka znajomość tej partii, ograniczająca się niemal wyłącznie do jej przywódcy. Janusz Korwin-Mikke jest postacią o dość wyrazistej osobowości i możliwe, że wzbudza sympatię i antypatię niezależnie od swoich poglądów.

Stanowisko najbardziej niechętne liberalizmowi zajmują zwolennicy Partii "X", Samoobrony, Polskiego Stronnictwa Ludowego i Sojuszu Lewicy Demokratycznej. Ostatnie z tych ugrupowań jest też najdalsze od poglądów tradycjonalistycznych.

Najbliżej początku układu współrzędnych znajduje się Porozumienie Ludowe. W porównaniu z pozostałymi partiami chłopskimi, ugrupowanie to zajmuje jednak bardziej liberalne miejsce. Można więc określić je jako najbardziej liberalną organizację wsi polskiej.

★

★

★

Przedstawiliśmy próbę pogłębionej analizy wizerunku politycznego zwolenników poszczególnych ugrupowań. Wykracza ona poza typowe relacje prasowe z wyników badań sondażowych, które - ze zrozumiałych powodów - koncentrują się przede wszystkim na aktualnym stanie preferencji wyborczych. Wydaje się, że analizy przedstawione w tym

komunikacie mogą być przydatne politykom przy projektowaniu kampanii wyborczej. Nie są one oczywiście wyczerpujące - sztaby wyborcze, by zaprojektować skuteczną kampanię, potrzebują bardziej szczegółowych informacji. Wymagało by to sporządzenia osobnego komunikatu na temat każdej partii. Mamy jednak nadzieję, że przedstawiony materiał w sposób syntetyczny informuje o podstawowych cechach zwolenników poszczególnych ugrupowań.

Wyjaśnienia wymaga nieumieszczenie w sondażu Koalicji dla Rzeczypospolitej. Badanie przygotowywane było w trakcie częstych zmian decyzji polityków centroprawicy. Sytuacja zmieniała się kilkakrotnie w trakcie projektowania sondażu oraz jego realizacji. Dlatego też - by nadążyć za zmianami - trzeba było zrezygnować z badania stosunku respondentów do któregoś z ugrupowań centroprawicowych. Ponieważ w skład Zjednoczenia Polskiego wchodzi Porozumienie Centrum - partia o największych w tym gronie tradycjach - zdecydowaliśmy się na pozostawienie jej w badaniu, wychodząc z założenia, że różnice między sympatykami ZP i KdR są niewielkie. O poglądach zwolenników ugrupowania Jana Olszewskiego można więc wnioskować na podstawie wyników badań dotyczących Zjednoczenia Polskiego. W tak syntetycznych analizach jak obecne istniejące być może subtelne różnice pomiędzy zwolennikami obu koalicji i tak nie zostałyby ujawnione.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy jest Pan(i) zwolennikiem Konfederacji Polski Niepodległej?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Nie słyszałem(a) o niej	Liczba osób
Ogółem	21	56	18	5	937
Płeć					
Mężczyźni	26	59	13	2	424
Kobiety	17	53	23	7	512
Wiek					
do 24 lat	26	50	20	3	109
25-34	22	63	11	4	153
35-44	23	55	19	2	197
45-54	20	61	16	3	157
55-64	20	59	17	3	146
65 lat i więcej	18	45	25	12	173
Miejsce zamieszkania					
Wieś	19	48	24	10	365
Miasto do 20 tys.	25	55	17	3	115
od 21 do 100 tys.	22	63	15	1	167
101-500 tys.	21	58	17	4	157
501 tys. i więcej mieszk.	25	65	10	0	132
Region					
Północny	17	65	15	3	119
Zachodni	23	62	13	2	110
Środkowozachodni	15	52	28	5	108
Środkowy	27	57	10	6	161
Wschodni	15	55	17	13	122
Południowo-wschodni	24	48	25	4	175
Południowo-zachodni	26	54	18	2	142
Wykształcenie					
Podstawowe	21	43	26	10	355
Zasadnicze zawodowe	25	52	20	3	239
Średnie	20	70	10	1	271
Wyższe	18	79	4	0	71
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	14	82	4	0	60
Prac.umysł.niż.szczebla	18	72	10	0	86
Pracownicy fiz.- umysł.	17	57	25	2	37
Robotnicy wykwalifikowani	31	50	19	0	114
Robotnicy niewykwalifik.	29	43	20	8	50
Rolnicy	27	42	23	8	71
Prywatni przedsiębiorcy	18	68	11	3	21
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	18	52	21	8	327
Uczniowie i studenci	22	66	12	0	29
Bezrobotni	24	53	20	3	89
Gospodynie domowe i inni	20	56	15	9	52
Dochody na jedną osobę					
Ponizej 500 tys.zł	23	43	25	9	81
500 tys. - 999 tys.	18	56	20	7	221
1000 tys. - 1499 tys.	24	51	18	6	259
1500 tys. - 1999 tys.	26	54	18	2	165
2000 tys. i powyżej	16	70	13	1	182
Ocena własnych war. mater.					
Złe	20	56	19	5	424
Średnie	21	56	18	5	400
Dobre	30	54	14	2	113
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry kierunek	24	61	13	2	212
Zły kierunek	22	54	18	6	601
Trudno powiedzieć	15	54	25	7	124
Poglądy polityczne					
Lewica	15	73	9	2	182
Centrum	22	62	14	2	246
Prawica	34	56	10	0	179
Trudno powiedzieć	17	41	31	11	326

Tabela 2. Czy jest Pan(i) zwolennikiem Sojuszu Lewicy Demokratycznej?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Nie słyszałem(a) o niej	Liczba osób
Ogółem	29	48	18	5	940
Płeć					
Mężczyźni	32	54	12	3	428
Kobiety	27	43	23	6	512
Wiek					
do 24 lat	29	46	19	7	109
25-34	30	54	14	2	153
35-44	31	49	19	2	197
45-54	33	46	18	3	157
55-64	32	52	14	1	146
65 lat i więcej	22	43	22	13	177
Miejsce zamieszkania					
Wieś	25	44	23	9	369
Miasto do 20 tys.	37	41	20	1	115
od 21 do 100 tys.	33	49	15	2	167
101-500 tys.	32	48	15	5	157
501 tys. i więcej mieszk.	26	63	9	1	132
Region					
Północny	28	53	16	3	119
Zachodni	37	47	13	2	110
Środkowozachodni	56	22	21	1	108
Środkowy	25	52	18	4	161
Wschodni	26	45	15	14	122
Południowo-wschodni	19	48	26	6	175
Południowo-zachodni	24	60	13	2	145
Wykształcenie					
Podstawowe	26	40	25	9	355
Zasadnicze zawodowe	28	51	19	2	239
Średnie	32	56	11	2	274
Wyższe	42	50	8	0	71
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	43	51	6	0	60
Prac.umysł.niż.szczebla	28	58	12	2	86
Pracownicy fiz.- umysł.	25	50	25	0	37
Robotnicy wykwalifikowani	31	54	14	1	114
Robotnicy niewykwalifik.	26	56	12	6	50
Rolnicy	26	42	26	5	71
Prywatni przedsiębiorcy	16	65	13	6	21
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	28	45	19	8	330
Uczniowie i studenci	52	37	6	5	29
Bezrobotni	26	44	28	2	89
Gospodynie domowe i inni	28	42	23	7	52
Dochody na jedną osobę					
Ponizej 500 tys.zł	24	41	31	4	81
500 tys. - 999 tys.	28	47	18	7	221
1000 tys. - 1499 tys.	30	45	19	7	259
1500 tys. - 1999 tys.	35	46	16	2	168
2000 tys. i powyzej	30	57	12	1	182
Ocena własnych war. mater.					
Złe	29	46	21	4	424
Średnie	32	47	15	6	400
Dobre	23	57	17	3	117
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry kierunek	25	59	13	3	216
Zły kierunek	32	45	19	5	601
Trudno powiedzieć	25	44	23	7	124
Poglądy polityczne					
Lewica	73	21	6	0	182
Centrum	23	57	16	4	246
Prawica	12	78	7	3	183
Trudno powiedzieć	19	39	33	9	326

Tabela 3. Czy jest Pan(i) zwolennikiem Partii " X " ?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Nie słyszałem(a) o niej	Liczba osób
Ogółem	9	67	17	7	940
Płeć					
Mężczyźni	9	76	11	4	428
Kobiety	8	59	22	10	512
Wiek					
do 24 lat	3	75	15	7	109
25-34	11	68	13	8	153
35-44	9	72	16	3	197
45-54	12	61	22	4	157
55-64	8	72	14	6	146
65 lat i więcej	7	58	21	14	177
Miejsce zamieszkania					
Wieś	12	55	21	12	369
Miasto do 20 tys.	8	66	20	6	115
od 21 do 100 tys.	8	75	14	4	167
101-500 tys.	7	71	15	7	157
501 tys. i więcej mieszk.	3	85	12	0	132
Region					
Północny	9	71	18	2	119
Zachodni	8	71	15	5	110
Środkowozachodni	9	63	16	13	108
Środkowy	9	73	13	5	161
Wschodni	10	57	22	11	122
Południowo-wschodni	7	60	24	8	175
Południowo-zachodni	8	73	11	8	145
Wykształcenie					
Podstawowe	12	51	24	13	355
Zasadnicze zawodowe	11	66	16	8	239
Średnie	4	84	11	1	274
Wyższe	3	87	10	0	71
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	3	86	11	0	60
Prac. umysł. niż. szczebla	2	84	14	0	86
Pracownicy fiz.- umysł.	5	75	20	0	37
Robotnicy wykwalifikowani	14	67	18	1	114
Robotnicy niewykwalifik.	18	53	14	15	50
Rolnicy	19	45	23	13	71
Prywatni przedsiębiorcy	8	75	5	13	21
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	7	64	18	10	330
Uczniowie i studenci	0	88	12	0	29
Bezrobotni	8	68	18	6	89
Gospodynie domowe i inni	9	57	21	14	52
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys. zł	6	55	29	10	81
500 tys. - 999 tys.	12	60	18	10	221
1000 tys. - 1499 tys.	11	64	17	8	259
1500 tys. - 1999 tys.	4	73	18	6	168
2000 tys. i powyżej	6	80	12	2	182
Ocena własnych war. mater.					
Złe	11	60	21	8	424
Średnie	8	71	14	7	400
Dobre	3	78	14	4	117
Ocena kier. rozw. syt. w kraju					
Dobry kierunek	3	84	9	4	216
Zły kierunek	10	63	19	7	601
Trudno powiedzieć	10	57	20	12	124
Poglądy polityczne					
Lewica	10	73	13	3	182
Centrum	4	79	13	4	246
Prawica	10	81	5	4	183
Trudno powiedzieć	11	46	29	14	326

Tabela 4. Czy jest Pan(i) zwolennikiem Unii Pracy?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Nie słyszałem(a) o niej	Liczba osób
Ogółem	31	35	23	11	940
Płeć					
Mężczyźni	36	41	17	6	428
Kobiety	27	30	28	15	512
Wiek					
do 24 lat	32	35	23	10	109
25-34	27	45	20	8	153
35-44	34	37	23	6	197
45-54	29	37	27	7	157
55-64	37	32	18	12	146
65 lat i więcej	26	25	26	23	177
Miejsce zamieszkania					
Wieś	22	33	25	20	369
Miasto do 20 tys.	39	25	28	8	115
od 21 do 100 tys.	33	41	21	5	167
101-500 tys.	44	28	22	6	157
501 tys. i więcej mieszk.	30	50	18	2	132
Region					
Północny	40	32	20	8	119
Zachodni	32	42	17	9	110
Środkowozachodni	39	22	22	17	108
Środkowy	34	36	20	10	161
Wschodni	23	34	28	15	122
Południowo-wschodni	24	35	27	14	175
Południowo-zachodni	27	42	26	6	145
Wykształcenie					
Podstawowe	22	27	30	20	355
Zasadnicze zawodowe	26	43	22	8	239
Średnie	39	40	17	4	274
Wyższe	55	26	16	2	71
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	52	27	20	2	60
Prac. umysł. niż. szczebla	44	32	21	3	86
Pracownicy fiz. - umysł.	36	40	24	0	37
Robotnicy wykwalifikowani	28	44	25	3	114
Robotnicy niewykwalifik.	20	48	23	9	50
Rolnicy	17	35	30	19	71
Prywatni przedsiębiorcy	37	37	20	6	21
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	29	30	24	18	330
Uczniowie i studenci	20	50	20	9	29
Bezrobotni	29	41	20	10	89
Gospodynie domowe i inni	37	27	21	15	52
Dochody na jedną osobę					
Ponizej 500 tys. zł	25	31	27	17	81
500 tys. - 999 tys.	23	38	24	15	221
1000 tys. - 1499 tys.	31	34	23	12	259
1500 tys. - 1999 tys.	34	33	26	7	168
2000 tys. i powyżej	41	35	17	7	182
Ocena własnych war. mater.					
Złe	21	39	28	12	424
Średnie	39	31	18	12	400
Dobre	36	35	22	6	117
Ocena kier. rozw. syt. w kraju					
Dobry kierunek	40	34	18	8	216
Zły kierunek	27	38	23	12	601
Trudno powiedzieć	33	23	32	12	124
Poglądy polityczne					
Lewica	45	32	17	5	182
Centrum	35	39	19	7	246
Prawica	34	46	15	5	183
Trudno powiedzieć	18	27	34	21	326

Tabela 5. Czy jest Pan(i) zwolennikiem Unii Demokratycznej?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Nie słysza le(a)m o niej	Liczba osób
Ogółem	37	41	19	3	940
Płeć					
Mężczyźni	42	46	11	1	428
Kobiety	34	37	25	4	512
Wiek					
do 24 lat	34	39	23	3	109
25-34	38	46	13	4	153
35-44	41	41	18	0	197
45-54	32	48	19	1	157
55-64	42	43	14	1	146
65 lat i więcej	35	33	25	7	177
Miejsce zamieszkania					
Wieś	24	45	26	5	369
Miasto do 20 tys.	47	32	19	1	115
od 21 do 100 tys.	42	43	14	1	167
101-500 tys.	51	32	15	1	157
501 tys. i więcej mieszk.	44	49	7	0	132
Region					
Północny	46	38	14	2	119
Zachodni	49	38	13	1	110
Środkowozachodni	44	36	19	2	108
Środkowy	29	51	18	2	161
Wschodni	35	32	24	10	122
Południowo-wschodni	32	41	24	3	175
Południowo-zachodni	34	49	17	0	145
Wykształcenie					
Podstawowe	30	38	27	4	355
Zasadnicze zawodowe	30	47	21	2	239
Średnie	45	45	9	1	274
Wyższe	65	29	6	0	71
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	60	36	4	0	60
Prac. umysł. niż. szczebla	49	40	11	1	86
Pracownicy fiz.- umysł.	36	48	16	0	37
Robotnicy wykwalifikowani	31	52	17	0	114
Robotnicy niewykwalifik.	26	49	18	7	50
Rolnicy	19	44	30	7	71
Prywatni przedsiębiorcy	67	21	12	0	21
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	37	39	20	4	330
Uczniowie i studenci	32	49	19	0	29
Bezrobotni	38	38	24	0	89
Gospodynie domowe i inni	38	39	23	0	52
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys. zł	26	34	35	4	81
500 tys. - 999 tys.	26	50	22	3	221
1000 tys. - 1499 tys.	36	41	19	4	259
1500 tys. - 1999 tys.	43	40	15	2	168
2000 tys. i powyżej	53	37	10	0	182
Ocena własnych war. mater.					
Złe	28	46	23	3	424
Średnie	43	40	14	3	400
Dobre	53	28	18	1	117
Ocena kier. rozw. syt. w kraju					
Dobry kierunek	54	35	9	3	216
Zły kierunek	31	47	20	2	601
Trudno powiedzieć	39	28	30	3	124
Poglądy polityczne					
Lewica	45	45	10	0	182
Centrum	41	45	13	1	246
Prawica	51	43	6	0	183
Trudno powiedzieć	22	36	35	6	326

Tabela 6. Czy jest Pan(i) zwolennikiem Kongresu Liberalno - Demokratycznego? (%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Nie słysha te(a)m o niej	Liczba osób
Ogółem	22	49	21	7	940
Płeć					
Mężczyźni	25	57	14	4	428
Kobiety	20	42	27	10	512
Wiek					
do 24 lat	25	41	26	8	109
25-34	22	57	15	6	153
35-44	24	50	24	1	197
45-54	20	53	20	7	157
55-64	19	57	21	3	146
65 lat i więcej	23	37	22	18	177
Miejsce zamieszkania					
Wieś	14	48	26	12	369
Miasto do 20 tys.	25	46	19	10	115
od 21 do 100 tys.	25	55	17	3	167
101-500 tys.	29	43	24	4	157
501 tys. i więcej mieszk.	31	57	12	0	132
Region					
Północny	31	47	18	4	119
Zachodni	22	56	21	1	110
Środkowozachodni	17	48	27	7	108
Środkowy	26	49	17	7	161
Wschodni	24	38	23	15	122
Południowo-wschodni	15	50	24	10	175
Południowo-zachodni	21	54	19	5	145
Wykształcenie					
Podstawowe	14	43	29	14	355
Zasadnicze zawodowe	17	58	19	7	239
Średnie	33	50	16	1	274
Wyższe	41	48	11	0	71
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	45	41	14	0	60
Prac.umysł.niż.szczebla	36	44	19	1	86
Pracownicy fiz.- umysł.	32	45	23	0	37
Robotnicy wykwalifikowani	14	66	18	1	114
Robotnicy niewykwalifik.	9	55	25	11	50
Rolnicy	16	46	26	12	71
Prywatni przedsiębiorcy	53	30	7	9	21
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	19	48	22	11	330
Uczniowie i studenci	33	54	13	0	29
Bezrobotni	14	52	26	8	89
Gospodynie domowe i inni	23	40	26	11	52
Dochody na jedną osobę					
Ponizej 500 tys.zł	8	46	36	11	81
500 tys. - 999 tys.	10	57	23	10	221
1000 tys. - 1499 tys.	23	47	21	10	259
1500 tys. - 1999 tys.	30	48	18	4	168
2000 tys. i powyżej	34	47	16	3	182
Ocena własnych war. mater.					
Złe	13	54	25	8	424
Średnie	27	46	20	7	400
Dobre	37	41	12	9	117
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry kierunek	47	34	16	4	216
Zły kierunek	14	57	20	9	601
Trudno powiedzieć	17	40	34	8	124
Poglądy polityczne					
Lewica	22	60	15	3	182
Centrum	25	54	17	4	246
Prawica	36	51	11	2	183
Trudno powiedzieć	12	38	34	16	326

Tabela 7. Czy jest Pan(i) zwolennikiem Konwencji Polskiej?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Nie słysza ł(a)m o niej	Liczba osób
Ogółem	8	43	18	31	940
Płeć					
Mężczyźni	8	52	11	28	427
Kobiety	8	35	23	34	512
Wiek					
do 24 lat	9	39	18	35	109
25-34	6	57	12	24	153
35-44	10	45	19	27	196
45-54	4	47	23	26	157
55-64	12	46	14	28	146
65 lat i więcej	10	25	18	47	177
Miejsce zamieszkania					
Wieś	9	32	19	41	368
Miasto do 20 tys.	5	39	20	36	115
od 21 do 100 tys.	6	51	15	27	167
101-500 tys.	6	51	20	22	157
501 tys. i więcej mieszk.	16	57	11	16	132
Region					
Północny	5	58	13	24	119
Zachodni	9	40	19	32	110
Środkowozachodni	8	44	18	30	108
Środkowy	16	43	14	27	161
Wschodni	9	33	25	33	122
Południowo-wschodni	6	33	20	41	175
Południowo-zachodni	5	51	15	29	145
Wykształcenie					
Podstawowe	7	26	21	46	355
Zasadnicze zawodowe	8	45	17	31	239
Średnie	10	59	14	17	274
Wyższe	13	60	18	8	71
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	9	67	21	4	60
Prac.umysł.niż.szczebla	9	56	17	18	86
Pracownicy fiz.- umysł.	6	39	25	29	37
Robotnicy wykwalifikowani	8	51	18	23	114
Robotnicy niewykwalifik.	6	38	27	29	50
Rolnicy	3	39	16	43	71
Prywatni przedsiębiorcy	18	39	19	24	21
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	10	34	16	40	330
Uczniowie i studenci	13	49	11	27	29
Bezrobotni	7	42	20	31	89
Gospodynie domowe i inni	5	46	9	40	52
Dochody na jedną osobę					
Ponizej 500 tys.zł	9	32	23	36	81
500 tys. - 999 tys.	6	41	14	39	221
1000 tys. - 1499 tys.	8	37	19	36	258
1500 tys. - 1999 tys.	8	48	21	23	168
2000 tys. i powyżej	12	54	16	18	182
Ocena własnych war. mater.					
Złe	6	42	19	33	424
Średnie	11	42	16	32	399
Dobre	10	51	18	22	117
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry kierunek	12	47	18	22	216
Zły kierunek	7	43	17	33	600
Trudno powiedzieć	9	34	20	38	124
Poglądy polityczne					
Lewica	4	61	13	22	182
Centrum	8	44	15	32	246
Prawica	16	52	15	17	182
Trudno powiedzieć	6	27	24	44	326

Tabela 8. Czy jest Pan(i) zwolennikiem Unii Polityki Realnej?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Nie słysha te(a)m o niej	Liczba osób
Ogółem	11	50	22	18	940
Płeć					
Mężczyźni	12	59	17	13	428
Kobiety	10	42	26	22	512
Wiek					
do 24 lat	11	45	22	21	109
25-34	15	54	15	16	153
35-44	13	54	24	8	197
45-54	10	52	25	13	157
55-64	11	53	19	17	146
65 lat i więcej	5	38	24	33	177
Miejsce zamieszkania					
Wieś	11	38	25	26	369
Miasto do 20 tys.	8	43	23	26	115
od 21 do 100 tys.	12	63	14	11	167
101-500 tys.	8	60	20	12	157
501 tys. i więcej mieszk.	15	59	22	4	132
Region					
Północny	9	64	17	10	119
Zachodni	11	56	20	13	110
Środkowozachodni	13	42	24	21	108
Środkowy	14	47	21	17	161
Wschodni	12	44	19	25	122
Południowo-wschodni	10	41	26	23	175
Południowo-zachodni	8	55	23	14	145
Wykształcenie					
Podstawowe	8	35	28	29	355
Zasadnicze zawodowe	9	53	21	17	239
Średnie	16	61	16	8	274
Wyższe	12	70	18	1	71
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	13	75	12	0	60
Prac.umysł.niż.szczebla	15	60	21	4	86
Pracownicy fiz.- umysł.	3	63	31	3	37
Robotnicy wykwalifikowani	14	56	22	8	114
Robotnicy niewykwalifik.	8	46	25	21	50
Rolnicy	10	37	24	29	71
Prywatni przedsiębiorcy	35	42	9	14	21
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	9	44	23	24	330
Uczniowie i studenci	13	58	22	7	29
Bezrobotni	8	44	22	25	89
Gospodynie domowe i inni	13	45	16	27	52
Dochody na jedną osobę					
Ponizej 500 tys.zł	9	41	35	15	81
500 tys. - 999 tys.	9	44	21	26	221
1000 tys. - 1499 tys.	11	44	22	23	259
1500 tys. - 1999 tys.	9	57	24	10	168
2000 tys. i powyzej	15	63	15	8	182
Ocena własnych war. mater.					
Złe	9	47	26	19	424
Średnie	12	53	18	17	400
Dobre	14	49	19	17	117
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry kierunek	15	54	19	13	216
Zły kierunek	10	50	20	20	601
Trudno powiedzieć	9	42	35	14	124
Poglądy polityczne					
Lewica	11	66	15	8	182
Centrum	11	57	21	11	246
Prawica	20	55	14	11	183
Trudno powiedzieć	6	32	30	32	326

Tabela 9. Czy jest Pan(i) zwolennikiem Zjednoczenia Polskiego?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Nie słysza- le(a)m o niej	Liczba osób
Ogółem	8	48	17	27	940
Płeć					
Mężczyźni	9	56	13	23	428
Kobiety	7	42	20	30	512
Wiek					
do 24 lat	12	46	21	21	109
25-34	8	59	8	24	153
35-44	8	53	17	22	197
45-54	4	55	21	21	157
55-64	12	47	16	24	146
65 lat i więcej	6	30	18	46	177
Miejsce zamieszkania					
Wieś	8	38	18	36	369
Miasto do 20 tys.	7	42	18	33	115
od 21 do 100 tys.	6	57	16	21	167
101-500 tys.	9	56	15	21	157
501 tys. i więcej mieszk.	10	62	16	12	132
Region					
Północny	7	60	15	19	119
Zachodni	3	51	13	33	110
Środkowozachodni	6	54	17	24	108
Środkowy	15	46	16	23	161
Wschodni	10	41	16	33	122
Południowo-wschodni	6	41	19	34	175
Południowo-zachodni	7	51	21	21	145
Wykształcenie					
Podstawowe	7	29	21	43	355
Zasadnicze zawodowe	10	50	17	23	239
Średnie	8	66	13	13	274
Wyższe	5	73	11	11	71
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	5	79	10	7	60
Prac. umysł. niż. szczebla	5	69	15	11	86
Pracownicy fiz.- umysł.	10	60	29	1	37
Robotnicy wykwalifikowani	12	53	17	18	114
Robotnicy niewykwalifik.	6	44	17	33	50
Rolnicy	9	32	22	37	71
Prywatni przedsiębiorcy	0	55	22	23	21
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	9	39	17	35	330
Uczniowie i studenci	4	68	6	21	29
Bezrobotni	10	41	21	29	89
Gospodynie domowe i inni	5	49	9	37	52
Dochody na jedną osobę					
Ponizej 500 tys. zł	11	30	25	34	81
500 tys. - 999 tys.	7	45	13	35	221
1000 tys. - 1499 tys.	9	45	17	29	259
1500 tys. - 1999 tys.	4	53	21	22	168
2000 tys. i powyżej	10	62	15	13	182
Ocena własnych war. mater.					
Złe	6	46	20	28	424
Średnie	9	48	14	29	400
Dobre	9	58	16	17	117
Ocena kier. rozw. syt. w kraju					
Dobry kierunek	6	59	16	19	216
Zły kierunek	9	46	16	28	601
Trudno powiedzieć	5	40	23	33	124
Poglądy polityczne					
Lewica	5	68	10	17	182
Centrum	8	53	16	24	246
Prawica	17	55	8	20	183
Trudno powiedzieć	5	30	27	38	326

Tabela 10. Czy jest Pan(i) zwolennikiem Zjednoczenia Chrześcijańsko - Narodowego?
(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Nie słysza ł(e)a(m) o niej	Liczba osób
Ogółem	18	56	21	5	940
Płeć					
Mężczyźni	17	65	13	4	428
Kobiety	18	49	28	5	512
Wiek					
do 24 lat	20	57	20	3	109
25-34	11	67	18	4	153
35-44	14	61	22	3	197
45-54	12	63	23	2	157
55-64	23	55	17	4	146
65 lat i więcej	26	37	27	10	177
Miejsce zamieszkania					
Wieś	20	47	26	6	369
Miasto do 20 tys.	19	52	19	9	115
od 21 do 100 tys.	15	62	20	3	167
101-500 tys.	11	67	18	4	157
501 tys. i więcej mieszk.	20	65	15	0	132
Region					
Północny	13	68	15	4	119
Zachodni	16	53	19	12	110
Środkowozachodni	18	56	24	2	108
Środkowy	19	57	22	2	161
Wschodni	24	45	21	10	122
Południowo-wschodni	19	51	27	3	175
Południowo-zachodni	14	65	19	2	145
Wykształcenie					
Podstawowe	21	42	29	8	355
Zasadnicze zawodowe	16	59	20	4	239
Średnie	15	68	16	1	274
Wyższe	12	76	9	2	71
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	13	80	6	1	60
Prac.umysł.niz.szczebła	7	72	20	1	86
Pracownicy fiz.- umysł.	8	71	21	0	37
Robotnicy wykwalifikowani	13	59	25	3	114
Robotnicy niewykwalifik.	24	54	17	5	50
Rolnicy	17	48	30	6	71
Prywatni przedsiębiorcy	16	66	14	5	21
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	25	46	23	7	330
Uczniowie i studenci	14	77	9	0	29
Bezrobotni	15	50	28	7	89
Gospodynie domowe i inni	10	66	21	3	52
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	14	43	40	3	81
500 tys. - 999 tys.	21	53	21	5	221
1000 tys. - 1499 tys.	21	53	19	7	259
1500 tys. - 1999 tys.	13	61	23	3	168
2000 tys. i powyżej	15	66	14	4	182
Ocena własnych war. mater.					
Złe	14	55	26	6	424
Średnie	21	57	19	4	400
Dobre	22	61	14	3	117
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry kierunek	23	56	16	5	216
Zły kierunek	15	59	21	4	601
Trudno powiedzieć	18	45	31	6	124
Poglądy polityczne					
Lewica	6	82	10	2	182
Centrum	14	64	19	4	246
Prawica	32	57	9	3	183
Trudno powiedzieć	18	36	38	8	326

Tabela 11. Czy jest Pan(i) zwolennikiem ZR "Samoobrona"?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Nie słyszałem(a) o niej	Liczba osób
Ogółem	24	46	22	9	940
Płeć					
Mężczyźni	29	51	13	6	428
Kobiety	20	41	28	11	512
Wiek					
do 24 lat	28	32	28	12	109
25-34	26	57	12	5	153
35-44	29	45	20	6	197
45-54	23	49	26	3	157
55-64	17	54	18	11	146
65 lat i więcej	21	36	27	16	177
Miejsce zamieszkania					
Wieś	33	33	25	9	369
Miasto do 20 tys.	22	44	20	14	115
od 21 do 100 tys.	24	53	16	7	167
101-500 tys.	14	55	17	13	157
501 tys. i więcej mieszk.	12	61	26	1	132
Region					
Północny	16	60	20	5	119
Zachodni	21	46	16	17	110
Środkowozachodni	30	38	24	8	108
Środkowy	24	48	23	5	161
Wschodni	34	31	19	16	122
Południowo-wschodni	26	41	28	5	175
Południowo-zachodni	17	57	18	9	145
Wykształcenie					
Podstawowe	30	29	28	13	355
Zasadnicze zawodowe	29	45	18	8	239
Średnie	17	60	19	4	274
Wyższe	7	76	12	4	71
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	11	81	6	2	60
Prac.umysł.niż.szczebła	15	57	24	4	86
Pracownicy fiz.-umysł.	24	58	16	2	37
Robotnicy wykwalifikowani	29	46	21	5	114
Robotnicy niewykwalifik.	30	37	29	5	50
Rolnicy	44	24	21	12	71
Prywatni przedsiębiorcy	27	55	14	5	21
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	21	43	24	11	330
Uczniowie i studenci	12	59	24	5	29
Bezrobotni	24	36	23	17	89
Gospodynie domowe i inni	35	35	22	7	52
Dochody na jedną osobę					
Ponizej 500 tys.zł	39	25	28	8	81
500 tys. - 999 tys.	27	45	21	7	221
1000 tys. - 1499 tys.	27	37	21	15	259
1500 tys. - 1999 tys.	22	48	25	5	168
2000 tys. i powyżej	13	67	15	5	182
Ocena własnych war. mater.					
Złe	26	42	23	8	424
Średnie	24	46	20	10	400
Dobre	18	59	20	3	117
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry kierunek	21	53	19	7	216
Zły kierunek	27	45	20	8	601
Trudno powiedzieć	17	37	35	12	124
Poglądy polityczne					
Lewica	28	56	12	4	182
Centrum	22	53	17	8	246
Prawica	24	55	13	8	183
Trudno powiedzieć	23	30	35	12	326

Tabela 12. Czy jest Pan(i) zwolennikiem Polskiego Stronnictwa Ludowego?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Nie słyszałem(a) o niej	Liczba osób
Ogółem	49	27	21	3	939
Płeć					
Mężczyźni	54	31	14	1	427
Kobiety	45	24	27	4	511
Wiek					
do 24 lat	51	28	18	4	109
25-34	40	38	21	1	153
35-44	50	28	21	1	197
45-54	50	27	21	2	157
55-64	56	25	18	1	145
65 lat i więcej	49	19	24	8	175
Miejsce zamieszkania					
Wieś	56	20	20	4	368
Miasto do 20 tys.	57	17	22	3	115
od 21 do 100 tys.	49	34	17	1	167
101-500 tys.	41	29	26	4	157
501 tys. i więcej mieszk.	34	45	21	0	131
Region					
Północny	46	29	22	3	119
Zachodni	53	28	17	2	110
Środkowozachodni	65	10	22	3	108
Środkowy	42	33	21	4	160
Wschodni	50	22	22	6	122
Południowo-wschodni	54	23	22	2	175
Południowo-zachodni	39	40	21	0	145
Wykształcenie					
Podstawowe	53	16	25	6	353
Zasadnicze zawodowe	42	36	21	1	239
Średnie	50	33	16	1	274
Wyższe	51	30	18	1	71
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	52	32	15	0	60
Prac.umysł.niż.szczebła	45	38	16	1	86
Pracownicy fiz.- umysł.	34	40	26	0	37
Robotnicy wykwalifikowani	40	36	24	0	114
Robotnicy niewykwalifik.	42	26	26	5	50
Rolnicy	64	12	22	2	71
Prywatni przedsiębiorcy	53	31	15	2	21
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	53	21	22	4	329
Uczniowie i studenci	48	41	11	0	29
Bezrobotni	50	27	20	2	89
Gospodynie domowe i inni	43	27	23	8	52
Dochody na jedną osobę					
Ponizej 500 tys.zł	49	16	32	2	81
500 tys. - 999 tys.	50	30	18	3	221
1000 tys. - 1499 tys.	51	25	19	5	258
1500 tys. - 1999 tys.	48	25	25	2	167
2000 tys. i powyżej	48	34	17	1	182
Ocena własnych war. mater.					
Złe	48	27	22	3	423
Średnie	51	27	20	3	399
Dobre	47	29	22	2	116
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry kierunek	52	29	19	1	216
Zły kierunek	50	28	19	4	600
Trudno powiedzieć	43	21	34	2	123
Poglądy polityczne					
Lewica	71	18	11	1	182
Centrum	45	35	19	1	246
Prawica	46	38	15	1	183
Trudno powiedzieć	42	20	32	7	324

Tabela 13. Czy jest Pan(i) zwolennikiem NSZZ "Solidarność"?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Nie słyszałem(a) o niej	Liczba osób
Ogółem	40	38	20	1	940
Płeć					
Mężczyźni	44	43	12	1	427
Kobiety	37	35	26	2	512
Wiek					
do 24 lat	32	36	27	4	109
25-34	42	44	14	0	153
35-44	39	42	19	0	197
45-54	38	43	19	0	157
55-64	52	33	15	0	145
65 lat i więcej	38	32	26	4	176
Miejsce zamieszkania					
Wieś	37	38	23	2	368
Miasto do 20 tys.	38	38	24	0	115
od 21 do 100 tys.	44	42	13	1	167
101-500 tys.	44	31	23	2	157
501 tys. i więcej mieszk.	42	45	13	0	132
Region					
Północny	44	34	20	2	119
Zachodni	44	38	17	1	110
Środkowozachodni	38	43	19	0	108
Środkowy	39	44	16	2	161
Wschodni	39	35	21	5	122
Południowo-wschodni	43	34	22	0	175
Południowo-zachodni	36	42	22	0	145
Wykształcenie					
Podstawowe	37	36	24	2	354
Zasadnicze zawodowe	42	40	17	1	239
Średnie	40	41	18	1	274
Wyższe	51	33	16	0	71
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	56	35	8	0	60
Prac.umysł.niż.szczebla	36	41	24	0	86
Pracownicy fiz.- umysł.	48	33	19	0	37
Robotnicy wykwalifikowani	37	42	21	0	114
Robotnicy niewykwalifik.	36	52	9	3	50
Rolnicy	35	39	24	2	71
Prywatni przedsiębiorcy	47	37	17	0	21
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	43	34	21	2	330
Uczniowie i studenci	20	55	25	0	29
Bezrobotni	39	38	22	1	89
Gospodynie domowe i inni	39	43	18	0	52
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	32	33	34	1	81
500 tys. - 999 tys.	37	45	16	1	221
1000 tys. - 1499 tys.	43	35	20	3	258
1500 tys. - 1999 tys.	42	31	26	1	168
2000 tys. i powyżej	44	44	12	0	182
Ocena własnych war. mater.					
Złe	35	43	21	1	424
Średnie	45	34	19	2	399
Dobre	45	39	16	0	116
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry kierunek	51	31	17	1	216
Zły kierunek	37	44	18	1	600
Trudno powiedzieć	39	26	33	2	123
Poglądy polityczne					
Lewica	33	52	15	0	182
Centrum	44	38	18	1	246
Prawica	59	33	7	1	183
Trudno powiedzieć	31	35	31	3	325

Tabela 14. Czy jest Pan(i) zwolennikiem Bezpartyjnego Bloku Wspierania Reform?
 (%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Nie sły- sza te(a)m o niej	Liczba osób
Ogółem	27	37	23	14	940
Płeć					
Mężczyźni	27	44	20	9	427
Kobiety	26	31	25	18	512
Wiek					
do 24 lat	30	30	20	19	109
25-34	26	43	17	14	153
35-44	28	40	25	7	197
45-54	23	46	23	8	157
55-64	21	39	29	11	145
65 lat i więcej	30	23	22	24	176
Miejsce zamieszkania					
Wieś	22	32	24	22	368
Miasto do 20 tys.	27	34	28	11	115
od 21 do 100 tys.	28	41	22	8	167
101-500 tys.	31	38	20	11	157
501 tys. i więcej mieszk.	32	46	20	3	132
Region					
Północny	32	37	21	10	119
Zachodni	31	39	24	6	110
Środkowo-zachodni	17	43	16	24	108
Środkowy	31	34	26	9	161
Wschodni	23	37	15	25	122
Południowo-wschodni	21	35	30	14	175
Południowo-zachodni	31	35	25	9	145
Wykształcenie					
Podstawowe	21	28	28	23	354
Zasadnicze zawodowe	26	39	23	12	239
Średnie	34	44	16	7	274
Wyższe	29	44	27	0	71
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	45	33	22	0	60
Prac.umysł.niż.szczebła	32	39	22	7	86
Pracownicy fiz.- umysł.	44	31	21	3	37
Robotnicy wykwalifikowani	20	52	24	4	114
Robotnicy niewykwalifik.	18	41	26	15	50
Rolnicy	15	36	26	23	71
Prywatni przedsiębiorcy	50	22	20	8	21
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	25	35	24	17	330
Uczniowie i studenci	35	38	15	13	29
Bezrobotni	19	36	25	21	89
Gospodynie domowe i inni	34	29	13	23	52
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	24	29	32	15	81
500 tys. - 999 tys.	19	38	23	20	221
1000 tys. - 1499 tys.	26	35	24	15	258
1500 tys. - 1999 tys.	34	32	26	8	168
2000 tys. i powyżej	29	46	17	7	182
Ocena własnych war. mater.					
Złe	20	41	24	15	424
Średnie	30	34	22	14	399
Dobre	37	32	24	8	116
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry kierunek	52	21	18	10	216
Zły kierunek	18	45	22	15	600
Trudno powiedzieć	26	25	35	14	123
Poglądy polityczne					
Lewica	16	60	17	7	182
Centrum	37	31	23	9	246
Prawica	44	37	14	5	183
Trudno powiedzieć	14	29	31	26	325

Tabela 15. Czy jest Pan(i) zwolennikiem Porozumienia Ludowego?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Nie słyszałem(a) o niej	Liczba osób
Ogółem	24	34	32	10	939
Płeć					
Mężczyźni	28	38	26	8	427
Kobiety	21	32	37	10	512
Wiek					
do 24 lat	31	29	33	7	109
25-34	17	48	28	7	153
35-44	29	32	30	8	197
45-54	25	37	34	4	157
55-64	18	41	34	8	145
65 lat i więcej	25	20	34	21	176
Miejsce zamieszkania					
Wieś	30	28	30	12	367
Miasto do 20 tys.	19	34	31	16	115
od 21 do 100 tys.	26	39	28	6	167
101-500 tys.	22	32	39	7	157
501 tys. i więcej mieszk.	12	50	35	3	132
Region					
Północny	35	35	23	7	119
Zachodni	21	29	36	13	110
Środkowozachodni	30	30	31	9	108
Środkowy	21	38	33	7	161
Wschodni	25	32	30	12	122
Południowo-wschodni	27	28	34	11	175
Południowo-zachodni	11	46	36	7	145
Wykształcenie					
Podstawowe	23	25	36	16	354
Zasadnicze zawodowe	24	39	29	9	239
Średnie	29	42	26	3	274
Wyższe	13	34	48	5	71
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	27	30	39	4	60
Prac.umysł.niż.szczebła	13	52	33	2	85
Pracownicy fiz.- umysł.	9	43	48	0	37
Robotnicy wykwalifikowani	27	35	31	7	114
Robotnicy niewykwalifik.	26	33	23	18	50
Rolnicy	36	23	33	8	71
Prywatni przedsiębiorcy	37	36	15	13	21
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	22	30	35	13	330
Uczniowie i studenci	26	49	25	0	29
Bezrobotni	27	35	23	15	89
Gospodynie domowe i inni	27	40	29	5	52
Dochody na jedną osobę					
Ponizej 500 tys.zł	30	22	40	9	81
500 tys. - 999 tys.	25	35	28	11	221
1000 tys. - 1499 tys.	26	35	30	10	258
1500 tys. - 1999 tys.	28	28	35	9	168
2000 tys. i powyżej	15	47	32	6	182
Ocena własnych war. mater.					
Złe	23	35	31	12	423
Średnie	26	33	33	9	399
Dobre	23	39	35	3	116
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry kierunek	31	31	33	4	216
Zły kierunek	23	37	29	11	600
Trudno powiedzieć	16	27	44	14	123
Poglądy polityczne					
Lewica	28	42	25	5	182
Centrum	24	39	31	6	246
Prawica	34	39	25	3	182
Trudno powiedzieć	15	24	42	19	325